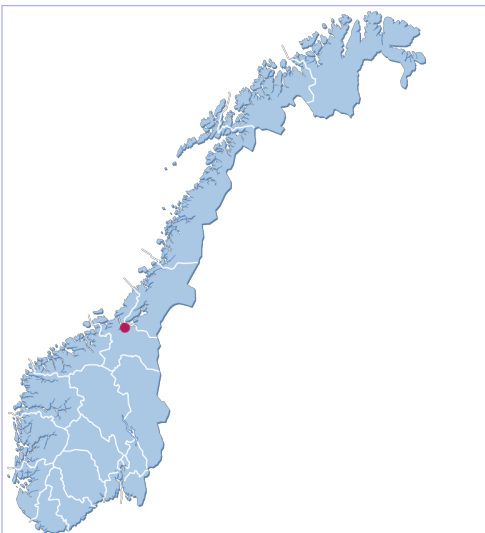
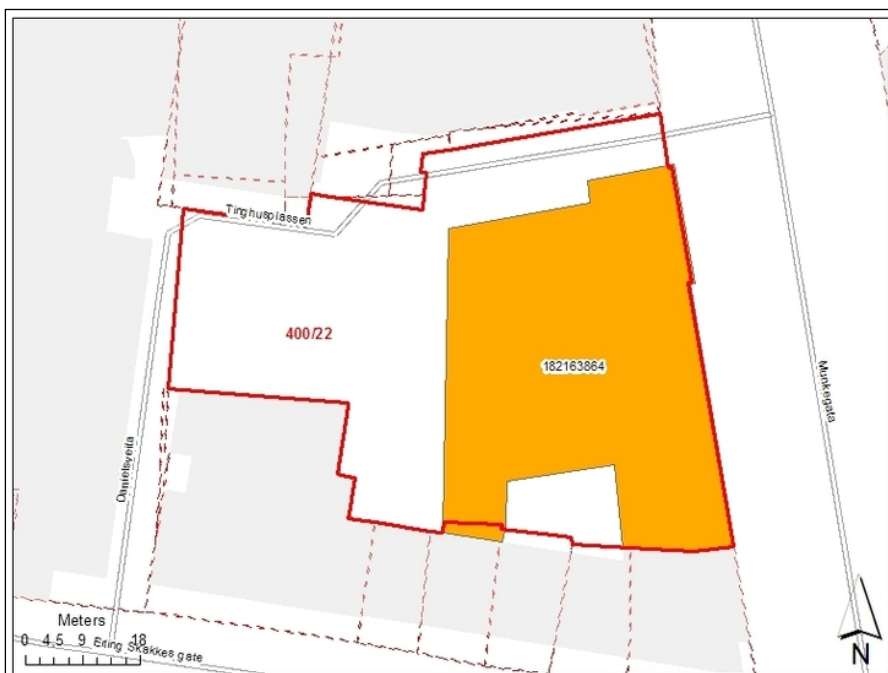

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Sør-Trøndelag
Kommune:	1601/Trondheim
Opprinnelig funksjon:	Tinghus
Nåværende funksjon:	Tinghus
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring
Totalt antall bygg:	1

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
1035	TRONDHEIM TINGHUS	1939 - 1951	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	182163864	400/22

Vern kompleks

Formål:	Bevare Trondheim tinghus som en representant for tinghusutbyggingen i 1930-1950-årene.
Begrunnelse:	Formålet er videre å bevare bygningen som et viktig arkitektonisk anlegg i bybildet i Trondheim, og som har vært arkitektonisk retningsgivende for denne delen av Munkegata. Vernet skal sikre det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen i bygningens eksteriør samt i spesifiserte deler av interiørene. De fire tinghusene i denne perioden var monumentale, påkostete og hadde et gjennomført arkitektonisk uttrykk med spesiallagde interiører. Det var ofte et resultat av arkitektkonkurranser. Trondheim tinghus har et godt bevart eksteriør. Interiørmessig har endringene vært omfattende, men enkelte rom har elementer av nasjonal verdi fra perioden.
Omfang:	Trondheim tinghus er et sentralt bygg med interiører fra 1950-årene med høy materialmessig og håndverkmessig kvalitet. Bygningens eksteriør med arkitektonisk uttrykk og alle opprinnelige bygningselementer og kunstnerisk utsmykning. Deler av interiøret: Hallen (rom 101), vigselsrommet (rom 129), og lagdommerkontor (rom 258). Vernet omfatter rommenes arkitektonisk uttrykk og originale interiørelementer.

Beskrivelse kulturmiljø

Trondheim tinghus ligger i Trondheims paradegate Munkegata og er tegnet av arkitektene Hjalmar S. Bakstad og H.N. Brattlie i 1937. Oppføringen ble forsinket på grunn av krigen, og bygningen sto ferdig først i 1951.

Bygningen var delvis ferdig da krigen brøt ut, og tyskernes organisasjon Todt rykket inn i bygningen og innredet den til eget bruk. Bygget regnes som en av hovedrepresentantene for en funksjonalismepreget monumentalarkitektur som det finnes relativt få eksempler på fra tiden omkring 2. verdenskrig. Bygningen er nå totalrehabilitert.

Eiendomshistorikk

Lagmannsmbetet i Trondheim jobbet på 1930-tallet for å få oppført et tinghus i byen, men Finansdepartementet ville pga. bygging av tinghus i Bergen og Oslo (Grubbeg.) ikke bevilge midler. Behovet for et tinghus i Trondheim meldte seg imidlertid med full styrke i 1936, da sivilprosessreformen av 1915 ble endelig gjennomført og det ble behov for rettslokaler og kontorer.

Tomten ble skaffet til veie og arkitektkonkurranse utlyst. Vinnerutkastet av Hj. S. Bakstad hadde sentralhall som Bergen tinghus. Byggearbeidene ble igangsatt i 1939. Byggearbeidene var langt framskredet da krigen brøt ut. Okkupasjonsmakten endret tegningene for å nyttiggjøre seg bygningen. Først i 1951 var den fullført.

Eiendommen har alltid vært i statens eie, med unntak av årene 1940-45 da bygningen ble overtatt av okkupasjonsmakten. Den har blitt disponert av rettsetatene i alle år siden 1951, og i tillegg av blant annet Statens vegvesen, Elektrisitetsilsynet og Statsbygg. Siden 1994 er bygningen benyttet kun til rettsvesenet.

Bygningen var i utgangspunktet ment å harmonere med sine nabobygninger, rokokkopaleet Møllmanngården i nord og Ourens murbygning i jugendstil i sør. Møllmanngården brant ned til grunnen i 1942, mens Ourengården ble revet i 1969. Dette etterlot tinghuset som det arkitektonisk retningsgivende bygget for denne delen av Munkegata, for bygninger som senere er blitt oppført.

Verneverdige bygg

Byggnr: 1035
GAB nr: 182163864
Navn: TRONDHEIM
TINGHUS
Oppført: 1939 - 1951

Trondheim tinghus i Munkegata. Opphavsrett: Statsbygg.

Munkegata mot Nidarosdomen. Opphavsrett: Statsbygg.

Gårdsplassen bak tinghuset. Her ses tydelig den påbyggde toppetasjen. Opphavsrett: Statsbygg.

Hovedinngangen. Opphavsrett: Statsbygg.

Den påbygde etasjen er trukket inn og ses ikke fra Munkegata.
Opphavsrett: Statsbygg.

Inngang fra gårdsrommet. Opphavsrett: Statsbygg.

Deler av fasaden mot nord. Opphavsrett: Statsbygg.

Direkte inngang til rettssalene. Opphavsrett: Statsbygg.

Keramikkrelieffer i inngangspartiet. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngangen. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	182163864
Gnr/bnr:	400/22
Oppført:	1939 - 1951
Byggherre:	Justisdepartementet
Arkitekt:	Hjalmar S. Bakstad og H. N. Bratlie
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	Rettslokale
Regulering:	Regulert: Eiendommen er regulert til offentlige bygninger.
Vernestatus:	Annet vern: Vurdert som verneverdig av byantikvar

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Da tinghuset stod ferdig i 1951 var det i fem etasjers høyde og med kjeller. I kjelleren var det kantine og rettsmuseum. Rettsinstansene holdt til i 2. og 3. etasje, mens annen statlig virksomhet hadde kontorer i den øvrige etasjene.

Trappeavsatsene har symboler i helleleggingen som angir etatene i hver etasje. Hallen ble utsmykket av fylkeskommunene med Riksvåpenet og Frostatingsseget. Inngangspartiet mot Munkegata er utsmykket med to dobbeltdører med 12 relieffer, veggmotiver i keramikk som skal vise rettsutviklingen og steinstatuen "Lovsigermannen".

På tinghusets nordvegg er det en liten fontene. Over henger en navnetavle til minne om de som ble skutt i Falstadskogen under 2. verdenskrig.

På slutten av 1980-tallet var det behov for utvidelser og tilpasninger, og arbeidets første byggetrinn ble igangsatt i 1989. Det omfattet ombygging av kjeller og deler av 1. etasje og påbygg av teknisk rom over 4. etasje. Byggetrinn 2 omfattet 1., 2., 3., 4. og 5. etasje. I 1994 ble ytterligere arbeider utført: 5 nye rettsaler etablert i de tidligere lokalene til Statsbygg.

Rettsalene har gjennomgått en "layoutmessig" endring i følge ferdigmelding. Bygningen er ombygd i forbindelse med endret bruk av arealene. Fellesarealer har fått brystningspanel i bjørk. Alle dører og listverk i eik er spesialtilvirket. Marmorkledning i sentralhallen er ny og i tråd med opprinnelig (men ikke realiserte?) plan. En del av det gamle inventaret er fortsatt i bruk.

Bygningshistorikk

1936		Endelig gjennomføring av sivilprosessreformen av 1915 skaper behov for et tinghus i Trondheim. Arkitektkonkurranse utlyses med Hjalmar S. Blakstad og H. N. Bratlie som vinnere.
1939		Byggearbeidene starter.
1940		Tyskernes organisasjon Todt rykker inn i bygningen og innreder den til eget bruk.
1945		Lagmannsretten flytter inn i halvferdige lokaler i forbindelse med landssvikeroppgjøret. Den store rettssalen benyttes provisorisk til Rinnansaken.
1951		Bygningen fullføres. Foruten rettsetatene disponeres bygningen av Elektrisitetsilsynet og Statens vegvesen Sør-Trøndelag.
1972		Kantinen flyttes fra kjelleren til 5. etasje. Den gjøres betydelig større.
1986	1989	Utnyttelsen av lokalene samordnes, og romprogramarbeid utarbeides. Justisdepartementet godkjenner planene i februar 1989, som fører til endelig planlegging- og prosjekteringsfase.
1989		Heisanlegget blir fornyet.
1990		1. byggetrinn: omfatter ombygging av kjeller, søndre del av 1. etasje, påbygg teknisk rom over 4. etasje og etablering av hovedsentraler for ventilasjon, elkraft og telefon.
1991	1993	2. byggetrinn: omfatter bygningsmessige arbeider i 1.-5.etasje.
1993	1994	Statsbygg fraflytter Tinghuset og bevilgning blir gitt til innredning av 5 nye rettssaler i de fraflyttede lokaler.
1994		Elektrisitetstilsynet fraflytter Tinghuset som siste leietaker foruten rettsetatene. Deres tidligere lokaler i 4. etasje ombygges til rom for barneavhør og datakurs.
1995		Trondheim byfogdembetes lokaler blir ominnredet fra kontorlandskap til cellekontorer.
1998		Interiøret i den store lagrettssalen blir gjort om på grunn av økning i jursaker.
1999		Glasstaket over hallen blir fjernet. Et nytt glasstak blir bygget over 5. etasje.
2003		Dekke i 5. etasje blir etablert og skaper rom for ny kantine. Den gamle kantinen fra 1972 blir ombygd til kontorer for Sør-Trøndelag Tingrett. I 4. etasje utnyttes mellomrom til arkiv og kunstig belysning for foajeen.
2003		En mindre ombygging av rettssaler og møterom blir gjennomført for å øke sikkerheten og bedre møteromkapasiteten.

BYGNING 1035 TRONDHEIM TINGHUS

Kompleks 71 TINGHUSET I TRONDHEIM

Vern

Formål:	Bevare Trondheim tinghus som en representant for tinghusutbyggingen i 1930-1950-årene. Formålet er videre å bevare bygningen som et viktig arkitektonisk anlegg i bybildet i Trondheim, og som har vært arkitektonisk retningsgivende for denne delen av Munkegata. Vernet skal sikre det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen i bygningens eksteriør samt i spesifiserte deler av interiørene.
Begrunnelse:	Tinghusene i denne perioden var ofte monumentale, påkostete og hadde et gjennomført arkitektonisk uttrykk med spesiallagde interiører. Ønsket om et monumentalt og påkostet uttrykk førte ofte til at man gjennomførte arkitektkonkurranser. Trondheim tinghus har et godt bevart eksteriør. Interiørmessig har endringene vært omfattende, men enkelte rom har elementer av nasjonal verdi fra perioden.
Omfang:	Trondheim tinghus er et sentralt bygg med interiører fra 1950-årene med høy materialmessig og håndverkmessig kvalitet. Bygningens eksteriør med arkitektonisk uttrykk og alle opprinnelige bygningselementer og kunstnerisk utsmykning. Deler av interiøret: Hallen (rom 101), vigselsrommet (rom 129), og lagdommerkontor (rom 258). Vernet omfatter rommenes arkitektonisk uttrykk og originale interiørelementer.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Interiør

Interiørnr: 101

Interiørnavn: Foaie

Beskrivelse: Rommet er en sentralhall i tre etasjer. Hallen var opprinnelig dekket av et saltak i glass som ga naturlig dagslys til rommet. Etter opprettelsen av nytt dekke og glasstak over 5.etasje, blir hallen opplyst av kunstig belysning. Dette gjør at hallen har beholdt nogenlunde sitt opprinnelige uttrykk til tross for tap av naturlig lysinnfall.

Gulvet i hallen er av svart og hvit skiferstein lagt i et rombemønster. Nedre veggparti er kledd med grå marmor. Dette var intensjonen ifølge gamle tegninger, men ble ikke utført før ombyggingen i 1990. Inntil sentralhallen ligger husets to heis- og trappestammer. Heisene ble utskiftet i 1989, mens trappene er originale. Alle dører inn til hallen er originale tredører i eik med omramminger av marmor.

Hallen er arkitektonisk interessant på grunn av sin monumentalitet og originale uttrykk. Den representerer byggets særegenhet i størrelser, materialer og detaljer.

Interiørnr: 100

Interiørnavn: Inngangsparti

Beskrivelse: Tinghusets inngangsparti er karakteristisk utsmykket. Sideveggene i terrakotta har tilsammen seks grupper av historiske personer i relieff, og i midten mellom inngangsdørene en middelalderlagmann som leser loven på Frostating.

Interiørnr: 129

Interiørnavn: Vielsesrom

Beskrivelse: Ved rehabilitering i 1990 ble rommets originale elementer kombinert med nye. De originale vindusrammene er beholdt med glass som ikke er gjennomsiktig men lar lyset trenge igjennom (satinert/opakt), og satt på innsiden av moderne vinduer med vanlig glass. Sammen med den buete vegg i eikefinér og den originale eikedøren, gir vinduene rommet en særegenhet. Parkettgulvet i bøk, lysekronen, og det forøvrigte møblementet, bidrar til en høytidelig og samtidig intim stemning.

Interiørnr: 245

Interiørnavn: Store lagrettssal

Beskrivelse: Salen ble som alle andre rettssaler i bygningen restaurert på midten av 90-tallet. Noe av det originale møblementet er bevart og kombinert med nytt spesialtegnet møblement, som skjermvegger, skranker, biblioteksinnredning og fast inventar. Nedre veggparti er kledd med eikefinér, og parkettgolv er i bøk.

BYGNING 1035 TRONDHEIM TINGHUS

Kompleks 71 TINGHUSET I TRONDHEIM

Interiørnr: 258

Interiørnavn: Kontor

Lagdommer

Beskrivelse: Rommet har beholdt opprinnelig veggkledning i eik og parkettgulv i bøk. Møblementet intakt, og til tross for delvis nedsenket himling satt inn på 90-tallet, har rommet beholdt mye av sin opprinnelige karakter. Utgang til en egen privat balkong gir dessuten kontoret en særegen kvalitet.

Foaje Foto: Trude Norddal Opphavsrett: Statsbygg

En liten fontene på Tinghusets nordvegg. Over denne er det plassert en navnetavle til minne om de gisler som ble pågrepet og skutt under den tyske terror i Trondheim oktober 1942. Opphavsrett: Statsbygg.

Dører inn til en kontorfløy. Opphavsrett: Statsbygg.

Dør som viser kvaliteten på håndverket i det opprinnelige interiøret. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1035 TRONDHEIM TINGHUS

Kompleks 71 TINGHUSET I TRONDHEIM

Vielsesrom, sett mot vindu Foto: Trude Norddal Opphavsrett: Statsbygg

Dør inn til vigelsrommet med intarsia. Opphavsrett: Statsbygg.

Sørvegg i inngangsparti Foto: Einar Engen Opphavsrett: Statsbygg

Rettsal sett mot dommersete Foto: Trude Norddal Opphavsrett: Statsbygg

Minnetavle over falne okt. 1942. Opphavsrett: Statsbygg.

Rettsal sett mot bakvegg Foto: Trude Norddal Opphavsrett: Statsbygg

BYGNING 1035 TRONDHEIM TINGHUS

Kompleks 71 TINGHUSET I TRONDHEIM

Kontor sett mot inngang Foto: Trude Norddal Opphavsrett: Statsbygg

Benk laget for tinghuset. Opphavsrett: Statsbygg.